

BOOMONDERZOEK MEERWIJK

Opname in het kader van het project
Verduurzaming bomenbestand Schalkwijk

Opdrachtgever:

Gemeente Haarlem
De heer Jeroen Braakman

Projectnummer : P19238
Datum : 23 november 2021

Projectleider : T. van de Wiel
Controle : P.M.A. van der Wielen
Paraaf :

Postbus 36233
1020 ME AMSTERDAM
Telefoon: 06-50523935
E-mail: info@groenadviesamsterdam.nl

INHOUDSOPGAVE :

1	INLEIDING	3
2	ONDERZOEKSRESULTATEN	4
2.1	De bomen	4
2.2	Overlast	4
2.3	Extra bomen	4
3	KWALITEIT BOMEN	5
3.1	Conditie	5
4	ADVIEZEN	7
4.1	Vervanging	7
4.2	Overlast aanpakken	7
5	TOETS WENSBEELDEN	8
5.1	Analyse	9
5.2	Conclusie	12
5.3	Advies	12
6	NAAR DE UITVOERING	13
6.1	Aanpassingen	13
6.2	Vervolg	13

BIJLAGEN:

- 1 Overzichtstekening
- 2 Tekening IVORIM
- 3 Tekening Meerwijk overig
- 4 Tekening met wensbeelden
- 5 Inventarisatielijst

1 INLEIDING

In het stadsdeel Schalkwijk in Haarlem wordt gewerkt aan de verduurzaming van het bomenbestand. Het doel hiervan is om over 20 jaar de niet-duurzame boomsoorten vervangen te hebben en om in Schalkwijk meer groen te hebben, met minder overlast. In dat kader zijn in het voorjaar van 2021 alle bomen in Meerwijk beoordeeld. De resultaten van die beoordeling zijn in deze rapportage samengevat

Werkwijze

Alle bomen in Meerwijk zijn beoordeeld op te verwachten overlast. De beoordeling van de overlast is gedaan op de gronden die in de Bomenverordening van Haarlem genoemd worden, op basis waarvan bomen eventueel verwijderd kunnen worden. Dit zijn schade of ernstige lichtbeneming (schaduw). Indien er sprake was van overlast, is de verplantbaarheid bepaald. Naast de overlast zijn de groei en conditie bepaald. Tot slot is gekeken op welke locaties eventueel nieuwe bomen geplant zouden kunnen worden. Hierbij is niet het streven om op elk vrije hoekje een boom te planten, maar er is gekeken naar locaties waar een boom vrij uit kan groeien.

Indien het merendeel van de bomen in een straat een slechte conditie vertoont, is aangegeven dat het gehele bestand vervangen dient te worden. Indien de slechte conditie een andere aanleiding lijkt te hebben dan het einde van de reguliere levensduur van bomen van deze soort, dan is aangegeven dat groeiplaatsonderzoek noodzakelijk is.

De beoordeling is opgenomen in het online beheersysteem van de gemeente Haarlem. Alle gegevens zijn dus ook direct voor de gemeente beschikbaar.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten besproken. In hoofdstuk drie volgt een samenvatting van de kwaliteit van de bomen. In het vierde hoofdstuk volgen adviezen naar aanleiding van de beoordeling. In hoofdstuk vijf wordt de link gelegd naar het overkoepelende project 'Verduurzaming bomenbestand Schalkwijk'. Hier wordt gekeken in hoeverre de beoogde boomstructuren aanwezig zijn en of er wordt voldaan aan de wensbeelden die voor die structuren zijn opgesteld. In het laatste hoofdstuk wordt de fase naar de uitvoering behandeld, waarin onder andere wordt uitgelegd welke keuzes zijn gemaakt bij de selectie van te vervangen bomen.

2 ONDERZOEKSRESULTATEN

2.1 *De bomen*

De standplaats van de bomen is weergegeven op de plattegrond in bijlage 1. De bijbehorende inventarisatiegegevens zijn vermeld in bijlage 3.

Ten behoeve van deze beoordeling is Meerwijk begrensd door de Aziëweg, het Dag Hammarsköldpad, het Vlinderpad en de Briandlaan (en de waterpartij in het verlengde daarvan).

Binnen deze afbakening zijn 2.403 bomen daadwerkelijk aangetroffen en beoordeeld.

Meer dan twee derde van deze bomen vertoont een redelijke tot goede scheutgroei. Een kwart van de bomen vertoont een matige scheutgroei. Circa zes procent van de bomen vertoont een slechte scheutgroei tot zelfs stagnatie van de groei.

2.2 *Overlast*

De bomen zijn beoordeeld op te verwachten overlast. Er is daarbij gekeken naar eventuele schade (door bijvoorbeeld opgedrukte verharding) en naar lichtbeneming. Het gaat daarbij om potentiële overlast, want wat de één als overlast beschouwd, valt een ander niet op of wordt zelfs als positief gezien. Dit is vooral bij lichtbeneming van toepassing omdat op warme dagen schaduw juist prettig is.

Bij 207 bomen is een vorm van te verwachten overlast geconstateerd. Als volgt verdeeld over de categorieën:

- Overlast door lichtbeneming bij 180 bomen
- Overlast door schade bij 27 bomen

Van deze bomen zijn 22 bomen als potentieel verplantbaar aangemerkt. Dat wil zeggen dat ze naar een locatie verplaatst zouden kunnen worden waar ze geen overlast veroorzaken. Hiervoor is nog geen bodem- en bewortelingsonderzoek uitgevoerd.

2.3 *Extra bomen*

Tijdens de beoordeling is ook aangegeven waar eventueel extra bomen geplant kunnen worden. Het gaat daarbij niet om het inboeten op locaties waar al bomen stonden, maar echt nieuwe boomlocaties. Er zijn in totaal 136 locaties aangewezen voor nieuwe bomen.

3 KWALITEIT BOMEN

3.1 *Conditie*

De kwaliteit van bomen wordt over het algemeen uitgedrukt in de conditie en eventueel de levensverwachting. Op verzoek van de opdrachtgever is bij dit onderzoek alleen de conditie opgenomen.

Conditie

De conditie is bepaald aan de hand van de groei, de aan- dan wel afwezigheid van scheut- en taksterfte, de bladzetting, bladkleur en de mate van overgroeiing van snoei- en andere wonden. Onder de huidige omstandigheden:

- verkeren 894 bomen in een conditie die als goed beoordeeld is
- verkeren 1.157 bomen in een conditie die als voldoende beoordeeld is
- verkeren 249 bomen in een conditie die als matig beoordeeld is
- verkeren 82 bomen in een conditie die als slecht beoordeeld is
- verkeren 21 bomen in een conditie die als zeer slecht beoordeeld is

Hieronder enkele voorbeelden van bomen met een matige conditie, slechte conditie en zeer slechte conditie.

Bomen met een matige conditie in de Elsa Brändströmstraat

Bomen met een slechte conditie in de Cornelia de Langestraat

Boom met een zeer slechte conditie in de Bertha von Suttnerstraat

4 ADVIEZEN

4.1 Vervanging

Er zijn 104 bomen met een slechte tot zeer slechte conditie (zie vorig hoofdstuk). Dit zijn bomen waarvan de levensverwachting beperkt is en waar ook geen herstel meer te verwachten is. Maatregelen zoals het verbeteren van de groeiplaats zullen geen effect meer hebben omdat deze bomen al langere tijd aan het aftakelen zijn. Daardoor kunnen ze niet meer profiteren van een verbeterde groeiplaats.

Van de 104 bomen met een slechte tot zeer slechte conditie, zijn 60 bomen bestandsgewijs te vervangen. Dat betekent dat de hele straat aangepakt kan worden en vervolgens weer nieuwe bomen geplant kunnen worden. Hierbij kunnen de groeiplaatsen optimaal ingericht worden voor de nieuwe bomen waardoor deze kunnen uitgroeien tot duurzame boombestanden. In deze straten staan ook nog 20 bomen met een matige conditie, deze adviseren wij ook te vervangen als de bestandsgewijze vervanging plaatsvindt.

De meeste bomen die in een matige conditie verkeren zijn nog niet aan vervanging toe. Veel bomen met een matige conditie kunnen nog jaren gehandhaafd blijven. De meeste bomen met een matige conditie zouden wel kunnen profiteren van een verbetering van de groeiplaats, zeker waar het bomen betreft die in de verharding, van bijvoorbeeld de stoep, staan.

Desondanks zijn er, naast de hierboven genoemde 20 bomen, nog 25 bomen met een matige conditie, die wij adviseren te vervangen. Dit zijn bomen die ofwel aanvullende gebreken vertonen of waar een nieuwe boom, met een betere groeiplaats, binnen enkele jaren de huidige boom voorbij zal streven.

4.2 Overlast aanpakken

Om de overduidelijke overlast aan te pakken adviseren wij drie bomen te kappen en twee bomen te snoeien. Dit betreft bomen die schade veroorzaken of dusdanig dicht op een gevel staan dat lichtbeneming evident is. Dit snoeien dient vervolgens in het regulier onderhoud opgenomen te worden. Er is voor de te kappen bomen geen andere duurzame oplossing omdat de bomen te groot zijn om te verplanten en snoeien ook geen soelaas biedt in deze situatie.

Voor de overige bomen zal in overleg getreden moeten worden met bewoners, om te achterhalen in hoeverre er daadwerkelijk overlast ervaren wordt. En of dat voor een meerderheid van een straat of flat geldt. Daarna kan over vervanging nagedacht worden.

Voor de 22 potentieel verplantbare bomen moet onderzocht worden of ook het wortelpakket geschikt is om te verplanten. Als dat zo is, dan kan naar een locatie gezocht worden waar de boom vrij uit kan groeien, zonder opnieuw overlast te veroorzaken. Daarbij kan dan ook worden gekeken naar de 136 locaties die aangegeven zijn voor nieuwe bomen.

5 TOETS WENSBEELDEN

Voor de hoofdbomen- en wijkbomenstructuur in Schalkwijk zijn wensbeelden opgesteld (Wensbeeld en PvE, Schalkwijk Haarlem, oktober 2018). Daaruit volgen ook wensbeelden voor Meerwijk. Zie onderstaande kaarten uit dat document. In bijlage 2 is de kaart van de wensbeelden over de huidige conditieopname geprojecteerd.

Wensbeelden voor Meerwijk

Analysekaart boomtypologieën

5.1 Analyse

Uit de analysekaart boomtypologieën blijkt dat voor de Azieweg, Bernadottelaan Briandlaan en Stresemanlaan geldt dat er ontbrekende schakels zijn of dat de typologie slecht functioneert.

Dit was de situatie op het moment van opstellen van het wensbeeld en dit is nog nauwelijks veranderd. Er zijn recent enkele bomen verwijderd in de Stresemanlaan, waardoor deze structuur verslechterd is.

Op de volgende pagina's enkele voorbeelden van de wensbeelden ten opzichte van de huidige situatie.

Stresemanlaan; onvolledige structuur

Briandlaan; impressie wensbeeld

Briandlaan; huidige situatie (juli 2021)

Bernadottelaan; impressie wensbeeld

Bernadottelaan; huidige situatie (juli 2021)

5.2 Conclusie

De hoofdboom- en wijkboomstructuren in Meerwijk voldoen gedeeltelijk niet aan de geformuleerde wensbeelden. Dit geldt voor de Aziëweg, Bernadottelaan, Briandlaan en de Stresemanlaan.

5.3 Advies

De wensbeelden zijn opgesteld om een leidraad te hebben voor het boomebeleid in Schalkwijk voor de langere termijn. Het is niet de bedoeling om nu direct alle structuren om te gooien. Als herstructurering aan de orde is, dan kan het wensbeeld erbij gepakt worden om te bepalen wat het beeld op die locatie moet worden.

Dat neemt niet weg dat enkele locaties nu al meer in lijn met het wensbeeld gebracht kunnen worden, zonder de hele straat te herstructureren. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Stresemanlaan waar bomen geplant zouden kunnen worden om de ontbrekende structuur aan te vullen. Ook in de Briandlaan kunnen de essen met een slechte conditie, aan de oostzijde van de rijbaan, vervangen worden.

6 NAAR DE UITVOERING

6.1 Aanpassingen

In de fase naar de uitvoering zijn door de gemeente Haarlem, aanpassingen gevraagd aan de rapportage. De vraag was om de groep bomen met een matige conditie nogmaals onder de loep te nemen. De reden hiervoor is dat de gemeente voor een langere periode de kwaliteit van het boombestand wil verhogen.

Hieronder worden de daarbij gemaakte keuzes toegelicht.

Voor de meeste bomen met een matige conditie is geadviseerd deze te handhaven, zie paragraaf 4.1. Wel is aangegeven dat een deel van deze bomen zou kunnen profiteren van een groeiplaatsverbetering.

Gemeente Haarlem heeft opdracht gegeven te onderzoeken welke bomen zouden kunnen profiteren van groeiplaatsverbetering en ook waar daar ruimte voor is. Daaruit volgde dat bij 21 bomen groeiplaatsverbetering zinvol is.

Gemeente Haarlem heeft aangegeven de overige bomen met een matige conditie liever te vervangen, om ruimte te maken voor nieuwe bomen. Met als basisgedachte dat een nieuwe boom, met een goede groeiplaats, binnen vijf à tien jaar de huidige boom heeft ingehaald.

Daarop zijn enkele uitzonderingen.

- Bomen die in een bosplantsoenvak staan en daar hun functie vervullen en geen risico voor de veiligheid opleveren.
- Bomen die binnen de werkgrenzen van projecten vallen. Mits die binnen afzienbare tijd gaan plaatsvinden. Zoals de herontwikkeling van Schalkwijk winkelcentrum en directe omgeving.
- Bomen die van een dusdanig formaat zijn dat ze niet binnen vijf à tien jaar door een nieuwe boom worden gecompenseerd, en daarnaast geen risico vormen voor de veiligheid.

De overige bomen met een matige conditie worden dus vervangen, dit betreft 232 bomen.

IVORIM

Binnen Meerwijk wordt gewerkt aan IVORIM (Meerwijk integrale vernieuwing openbare ruimte). Vanuit de gemeente waren twee extra tekeningen gewenst; één met de bomen binnen dit project en één met de overige bomen in Meerwijk. Deze zijn aan het rapport toegevoegd. Ook in de inventarisatielijst is de opsplitsing terug te vinden.

6.2 Vervolg

Op basis van bovenstaande aanpassingen is in de inventarisatielijst aangepast welke bomen gekapt gaan worden. Er is een tekening opgesteld met daarop de te vervangen bomen, de bomen waarvan de groeiplaats verbeterd gaat worden en welke bomen binnen de grenzen van projecten staan.

De volgende stap is het aanvragen van de kapvergunning. Er zal voor 232 bomen een kapvergunning worden aangevraagd. De hierboven genoemde tekening wordt bij de aanvraag kapvergunning gevoegd. Deze bomen worden na de kap vervangen door nieuwe bomen.

Naast de vervangende bomen worden er extra bomen aangeplant. De 136 hiervoor aangewezen locaties zijn door middel van een KLIC- melding gecheckt op de aanwezigheid van kabels en leidingen. Hierbij zijn 13 locaties afgevalen, doordat daar teveel kabels en leidingen

aanwezig zijn. Op de overige 123 locaties kunnen in principe bomen geplant worden. De definitieve geschiktheid moet in het veld nog worden bepaald, in de praktijk blijken kabels en leidingen soms net anders te liggen. De locaties voor de 123 nieuwe bomen zijn ook op de tekening terug te vinden.